

Motion till riksdagen

1985/86:L219

Gullan Lindblad och Sten Andersson i Malmö (m)

En ramlagstiftning för ideella föreningar

Det framgår allt klarare att den enskildes ställning inom och gentemot mäktiga organisationer måste stärkas.

Lika väl som varje enskild person skall ha rätt att tillhöra en organisation, lika väl bör var och en ha en obestriddig rätt att stå utanför en organisation utan att bli stämplad som "svartför". Frågan om den negativa föreningsrätten har aktualiserats av oss i en annan motion. Denna fråga är så självklar att den inte närmare behöver utredas.

Utöver svårigheten att i dag utträda ur en organisation föreligger en reell skyldighet att tillhöra en facklig organisation genom s. k. organisationsklausuler, som innebär att arbetsgivaren förbinder sig att icke anställa personer, som ej tillhör den avtalsslutande arbetstagarorganisationen.

Den som ansluter sig till en organisation – facklig, politisk eller intresseorganisation – skall också kunna ha klart för sig att man därmed inte automatiskt blir ansluten till en annan organisation. I dag riskerar man att bli kollektivansluten till det socialdemokratiska partiet, om man går med i en LO-organisation, man blir automatiskt medlem i ABF, om man går med i en handikapporganisation osv.

Organisationernas, särskilt fackets, makt ter sig för många ganska skrämmande. Tidigare har man riskerat kollektiv anslutning till socialdemokratiska partiet. Numera riskerar man kollektiv anslutning till samtliga grenar av den socialdemokratiska maktapparaten.

Vad blir kvar av den enskilde individens självbestämmanderätt, när facket efter hand väver in honom/henne i sitt spindelnät?

Inte minst den kollektiva anslutningen av Elektrikerförbundets medlemmar till Folksam genom en kollektiv hemförsäkring har orsakat häftig debatt. Hur mycket kommer rättsliga instansers fördömande av detta agerande att betyda, när LO-förbunden tycks kunna få alibi för sitt handlande genom att skriva in förfarandet i sina stadgar!

Många medlemmar i de fackliga organisationerna frågar sig: Vad blir nästa steg? Blir jag kollektivt ansluten till OK eller Domus?

Många medlemmar värjer sig också för den form av maktmissbruk som ibland utövas av facket gentemot enskilda medlemmar, t. ex. Sveriges lärarförbunds uteslutning av medlemmar som studerade på sin fritid.

För den som vill tillhöra en förening eller organisation måste det klarare än i dag framgå hur långt organisationens/fackets befogenheter sträcker sig. Den enskilde skall inte behöva känna sig styrd och manipulerad – måhända av nog så välmenande företrädare. Vissa grundläggande krav bör kunna

ställas på föreningar och organisationer.

Mot. 1985/86

L219

Moderata samlingspartiet har tidigare i partimotioner och enskilda motioner krävt att frågan om en ramlagstiftning för ideella föreningar bör utredas. Frågan har ett flertal gånger behandlats och avslagits av riksdagen trots att flera remissinstanser tillstyrkt en utredning. Avslagsmotivet har bl. a. varit att ett ställningstagande till frågan om en lagreglering borde anstå i avvaktan på bl. a. stiftelseutredningens och nya arbetsrättskommitténs förslag. Dessa utredningar har numera sedan länge avslutat sitt arbete och detta avslagsmotiv föreligger således inte längre.

En utredning av förutsättningarna för en ramlagstiftning gällande ideella föreningar bör enligt vår mening omgående företas.

En eventuell kommande lagstiftning bör innefatta regler som skyddar den enskildes ställning inom och gentemot en organisation, medlems bundenhet av beslut som fattats utan hans direkta medverkan samt bestämmelser om medlems inträde i och uteslutning ur en förening/organisation.

Hemställan

Med stöd av det anförda hemställer vi

att riksdagen hos regeringen begär att frågan om ramlagstiftning för ideella föreningar utreds.

Stockholm den 22 januari 1986

Gullan Lindblad (m)

Sten Andersson (m)

i Malmö